

УДК 346+347.4

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.2.37>

О. В. Лещенко

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного, міжнародного права
та публічно-правових дисциплін
Київського університету інтелектуальної власності та права
ORCID ID: 0000-0003-3103-6383

ЛОГІЧНА НЕДОСКОНАЛІСТЬ, ДУБЛЮВАННЯ ТА НЕРАЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА: ВПЛИВ НА ПРИНЦИПИ ПОДАТКОВОГО ПРАВА

У статті досліджується вплив логічної недосконалості, надмірного дублювання та нераціональної структури податкового законодавства України на реалізацію базових принципів податкового права, закріплених у ст. 4 Податкового кодексу України. Показано, що формальна кодифікація та декларація принципів законності, стабільності, рівності, правової визначеності й презумпції правомірності рішень платника не гарантують їх реального втілення за умов наявності системних дефектів законодавчої техніки. Обґрунтовано, що логічна недосконалість норм (внутрішні суперечності, оціночні формулювання, нормативні аберації) породжує множинність тлумачень, зміщує центр ваги регулювання в бік правозастосовних органів і підриває передбачуваність оподаткування. Надмірне дублювання приписів та фрагментарне розміщення норм у тексті ПК України й підзаконних актах деформують системність податкового регулювання, сприяють виникненню колізій, вибіркості правозастосування й нерівномірності податкового тягаря. Показано, що зазначені дефекти опосередковано порушують принципи стабільності, правової визначеності, єдності податкового законодавства та соціальної справедливості, створюючи нерівні умови для платників із різним рівнем обізнаності та доступу до фахової допомоги. На основі аналізу доктрини та практики запропоновано основні напрями мінімізації негативного впливу вказаних вад: системний аудит податкових норм на предмет дублювання й суперечностей, структурне оновлення Податкового кодексу України, посилення нормотворчої експертизи з урахуванням вимог формальної логіки, упровадження ІТ-інструментів (зокрема на основі штучного інтелекту) для виявлення текстових та логічних дефектів на етапі підготовки законопроектів. Зроблено висновок, що подолання логічної недосконалості, дублювання та нераціональної структури є необхідною умовою реального забезпечення принципів податкового права та підвищення довіри платників до податкової системи.

Ключові слова: податкове законодавство, логічна недосконалість, дублювання норм, структура Податкового кодексу України, принцип правової визначеності, стабільність оподаткування, справедливість оподаткування.

Постановка проблеми. Податкове законодавство України формально кодифіковане та спирається на проголошені у ст. 4 ПК України принципи законності, стабільності, рівності, правової визначеності й презумпції правомірності рішень платника. Втім, на рівні реального змісту норм спостерігається стійка наявність трьох взаємопов'язаних дефектів: логічної недосконалості формулювань, надмір-

ного дублювання приписів і нераціональної структури розміщення норм у Кодексі та підзаконних актах. У сукупності вони призводять до розмиття податкових обов'язків, множинного тлумачення прав платників, суперечливої практики ДПС та судів, створюють підґрунтя для вибіркового правозастосування, податкових «лазівок» і нерівномірного податкового тягаря. Наслідком є фактичне підривання

ключових принципів податкового права: правова визначеність стає декларативною, стабільність – формальною, справедливність – вибірковою. За таких умов виникає потреба не просто фіксувати окремі помилки законодавця, а концептуально осмислити логічну недосконалість, дублювання та нераціональну структуру як окремих пластів юридичних дефектів, що системно впливають на реалізацію принципів податкового права.

Стан наукової розробки проблеми.

У теорії права дефекти законодавства (прогалини, колізії, логіко-структурні й техніко-юридичні вади) ґрунтовно досліджені у працях І. Суходубової, О. Скакун, М. Козюбри та ін. У фінансово- та податково-правовій доктрині М. Кучерявенко, О. Дмитрик, Є. Смичок, С. Пирога, А. Іваньський, О. Семчик порушують проблеми якості Податкового кодексу України, стабільності оподаткування, відповідності норм принципам правової визначеності й справедливості, звертаючи увагу на надмірність, фрагментарність, технічні й логічні неузгодженості. Окремі автори аналізують дублювання норм, аномалії структури ПКУ та їх зв'язок із колізіями й прогалинами. Водночас у науці ще недостатньо комплексних досліджень, у яких логічна недосконалість, дублювання та нераціональна структура податкового законодавства були б спеціально розглянуті крізь призму їхнього прямого впливу на зміст і реалізацію принципів податкового права, що й зумовлює актуальність даної роботи.

Метою наукової статті є вивчення впливу логічної недосконалість, дублювання та нераціональної структури податкового законодавства на принципи податкового права.

Виклад основного матеріалу.

Логічна недосконалість податково-правових норм проявляється в тому, що за умов їх практичного застосування окремі положення виявляються нефункціональними або внутрішньо суперечливими, унаслідок чого тягар вирішення відповідних проблем покладається на правозастосовні органи. Українські суди систематично стикаються з неоднозначністю приписів Податкового кодексу України, що зумовлює необхід-

ність вироблення усталеної практики їх тлумачення. Саме з огляду на це у ст. 4 ПК України закріплено принцип презумпції правомірності рішення платника податку в разі неоднозначного трактування норм податкового законодавства [1]. Зазначений принцип, сформульований у пп. 4.1.4 ПК України, імперативно орієнтує правозастосувача на вирішення колізій та неясностей на користь платника податку.

Крім того, п. 56.21 ПК України дублює та конкретизує цю ідею для стадії адміністративного та судового оскарження: у разі, якщо норма закону або підзаконного нормативного акта допускає множинне тлумачення прав та обов'язків учасників податкових правовідносин, відповідне рішення має ухвалюватися на користь платника податку [1; 2]. Наявність таких приписів є прямим відображенням усвідомлення законодавцем логічної недосконалість частини чинних норм.

Практика ДПС України, зокрема зміст індивідуальних податкових консультацій та офіційних роз'яснень, також свідчить про звернення до принципу презумпції правомірності, що фактично підтверджує існування спірних та неоднозначних положень у законі. Як слушно зазначає С. Децюра та ряд інших експертів, «положення актів, що регулюють справляння податків і зборів, містять неоднозначності, суперечності, колізії, і тому їх можна трактувати в будь-який бік», чим інколи користуються податкові органи для обґрунтування більш фіскальної інтерпретації [3]. У подібних ситуаціях платник податків набуває можливості апелювати до презумпції правомірності, що підтверджується і судовою практикою: суди нерідко стають на бік платників за наявності справді неоднозначної норми, тлумачачи її на користь суб'єкта податкового обов'язку.

Логічна недосконалість прямо підриває принципи правової визначеності та справедливості оподаткування. Принцип правової визначеності, що є похідним від реалізації засад верховенства права вимагає чіткості та передбачуваності норм. Коли ж закон сформульовано логічно некоректно, його передбачуваність страждає – платник не може з упевненістю знати свої податкові наслідки. Принцип справедливості

вості вимагає рівномірності податкового навантаження і однакового застосування до рівних ситуацій. Логічно хибні норми можуть вести до несправедливих результатів, коли, скажімо, дрібна неузгодженість дозволяє одним платникам уникнути податку, тоді як інші в аналогічній ситуації сплачують його, що породжує фіскальну нерівність та викликає обґрунтоване невдоволення.

З огляду на ключове значення усунення логічних дефектів нормативного матеріалу, Верховна Рада України періодично вносить до Податкового кодексу України так звані «технічні правки», спрямовані на коригування очевидних неузгодженостей, описок та помилок системного характеру. Втім, як показує правозастосовна практика, повна елімінація логічних недоліків видається вкрай ускладненою: усунення одного дефекту нерідко супроводжується виникненням нових проблем, виявлених як динамікою економічних відносин, так і появою нових, креативних схем мінімізації податкового навантаження.

У зв'язку з цим поряд із постійним удосконаленням тексту податкових законів особливого значення набуває формування ефективних механізмів нейтралізації наслідків логічної недосконалості нормативних приписів. До таких механізмів, зокрема, належить закріплення презумпції правомірності рішень платника податку у випадках неоднозначного тлумачення норм, а також належний рівень судової практики щодо інтерпретації та системного узгодження положень податкового законодавства. Саме поєднання законодавчої «технічної» корекції та якісного судового тлумачення створює умови для мінімізації негативного впливу логічних дефектів на стабільність та передбачуваність податкових правовідносин.

Розглянуті види юридичних дефектів – дублювання, нераціональне розташування та логічна недосконалість – тісно пов'язані як між собою, так і з іншими вадами законодавства (колізіями, прогалинами тощо). Вони часто виступають причинами або наслідками одне одного. Так, дублювання норм нерідко призводить до колізій – коли дві дубльовані норми починають відрізнятися за змістом після змін, між ними

виникає суперечність (колізія). Логічна недосконалість може бути коренем колізії: якщо закон сформульовано двозначно, дві різні інтерпретації фактично вступають у колізію. Нераціональне розташування норм сприяє як прогалинам, так і дублюванню: погано структурований акт може ненавмисно пропустити важливе правило (утворюється прогалина) або повторити його в іншому місці, не помітивши, що воно вже встановлено.

Вплив на принцип стабільності. Одним із базових принципів податкового законодавства, закріплених у пп. 4.1.9 ПК України, є принцип стабільності: податки та їх елементи не можна змінювати пізніше ніж за 6 місяців до нового бюджетного року, та не можна змінювати протягом бюджетного року [1]. Наявність частих змін сама по собі не є «дефектом норми», але часто часті зміни – наслідок виявлення законодавчих дефектів. Наприклад, щоб усунути дублювання чи логічну неузгодженість, ВР України змушена вносити поправки, іноді по декілька разів на рік. У 2011–2013 рр. ПК України змінювався сотні разів, виправляючи недоліки, що прямо порушувало принцип стабільності оподаткування [4]. Отже, юридичні дефекти виступають одним із ключових чинників нестабільності податкового законодавства. Водночас надмірна орієнтація законодавця на формальну стабільність без належного усунення наявних вад здатна призвести до консервації проблем: законодавство залишатиметься формально незмінним, але концептуально й технічно неякісним. Тому необхідним є досягнення балансу: стабільність нормативного масиву має забезпечуватися лише після його максимально можливого «очищення» від очевидних дефектів структури та змісту.

Щодо впливу на принципи правової визначеності та єдності законодавства, слід підкреслити, що правова визначеність (ясність) і внутрішня узгодженість податкових норм зазнають безпосереднього негативного впливу від описаних вище дефектів. Як уже зазначалося, дублювання, нелогічність і техніко-юридичні похибки породжують неоднозначність регулювання, що підриває визначеність приписів та ускладнює прогнозованість

правозастосування. Єдність податкового законодавства – тобто його внутрішня несуперечливість і системна цілісність – порушується, коли норми розміщені хаотично, частково дублюються або прямо суперечать одна одній. Результати дослідження структури й змісту Податкового кодексу України засвідчили існування широкого спектра суперечностей і прогалин, які об'єктивно ускладнюють правозастосування [5]. Серед найпоширеніших проблем прямо виокремлюються дублювання норм та можливість множинного тлумачення окремих положень [6], а також фрагментарний характер реформ, нормативна нестабільність і відсутність цілісної, довгострокової стратегії розвитку податкової системи [7]. Сукупність цих факторів знижує рівень довіри до податкового законодавства, негативно впливає на податкову культуру та посилює ризики ухилення від оподаткування.

Принцип єдності податкової системи вимагає, аби різні елементи (податки, збори, процедури) будувалися на спільних засадах і не суперечили один одному. Дублювання норм може порушувати єдність шляхом дублювання функцій різних органів або перетину компетенції. Наприклад, дублювання повноважень різними органами регулювання фінансової сфери в різних законах розглядається як явище, що підриває цілісність державного управління [8]. У податковій сфері, після створення єдиної ДПС України, проблему дублювання функцій частково знято, але залишаються дублювання норм між ПК України та іншими законами (наприклад, в сфері фінансового контролю, адміністративні процедури тощо).

Справедливість оподаткування (пп. 4.1.6 ПК України – соціальна справедливість [9]) означає рівне ставлення до платників, пропорційність податкового навантаження їх платоспроможності та недискримінацію. Юридичні дефекти опосередковано можуть порушувати справедливість. По-перше, нелогічна податкова норма, що містить прогалини або внутрішні неузгодженості, об'єктивно створює переваги для тих суб'єктів, які мають достатній рівень інформованості чи фінансових ресурсів для залучення кваліфікованих

консультантів і, відповідно, здатні використати неоднозначність регулювання на свою користь (відшукати й легально експлуатувати податкову «лазівку»). Інші ж платники сумлінно виконують податковий обов'язок у «стандартному» режимі, що фактично формує приховану дискримінацію за ознакою обізнаності та доступу до спеціальних знань, яка з позицій принципу справедливості є очевидно неприйнятною.

По-друге, дублювання норм або їх суперечливість здатні зумовити вибірковість правозастосування: податкові органи в одних випадках посиляються на одну норму, в інших – на її дублет чи альтернативне тлумачення, фактично «обираючи», щодо кого застосовувати більш жорсткий підхід, а щодо кого – ні. Така ситуація створює підґрунтя для корупційних практик, підриває принцип рівності всіх перед законом і сприяє формуванню нерівномірного податкового навантаження.

Українська правозастосовна практика фіксує випадки, коли податкові органи зловживали неоднозначністю законодавчих приписів, інтерпретуючи норми виключно у фіскальному ключі – всупереч закріпленому в ПКУ принципу презумпції правомірності рішень платника податку [10, с. 145]. Подібні дії прямо порушують вимоги справедливого та рівного підходу до учасників податкових правовідносин і підривають довіру до системи оподаткування загалом.

Недоліки законодавства ускладнюють й адміністрування податків. ДПС змушена витрачати ресурси на надання безлічі роз'яснень та індивідуальних консультацій, аби заповнити прогалини чи пояснити суперечливі норми, що є додатковим навантаженням як на адміністративний орган, так і на платників податків, які повинні звертатися за роз'ясненнями. Як відзначає А.Й. Іванський, податківці іноді намагаються виправити недоліки НПА шляхом ускладнення адміністрування (додаючи нові процедури, звітність тощо) [11, с. 221-222].

Усунення розглянутих юридичних дефектів податкового законодавства є необхідною умовою підвищення якості функціонування податкової системи.

Таку вимогу, зокрема, закріплено на рівні законодавства: відповідно до ст. 8 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [12], нормативно-правові акти мають бути ефективними, результативними, зрозумілими та однозначними для суб'єктів господарювання. У цьому контексті доктрина фінансового права формулює низку ключових напрямів удосконалення податкового законодавства, спрямованих на подолання згаданих дефектів.

По-перше, йдеться про системний аналіз чинних норм на предмет дублювання та внутрішніх суперечностей. О. Семчик та Є. Смичок наполягають на доцільності регулярного аудиту податкового законодавства, покликаного виявляти дубльовані або конфліктні приписи з метою їх об'єднання, гармонізації чи вилучення. Позитивним прикладом такої «зачистки» можна вважати зміни до Податкового кодексу України, внесені у 2020 р. Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» № 465-IX [12], у межах яких було скасовано низку застарілих або дублюючих норм у рамках податкової реформи; подібні ревізії мають носити постійний, а не разовий характер.

По-друге, важливою доктринальною пропозицією є вдосконалення структури ПК України. Ряд авторів (О. Дмитрик, М. Кучерявенко та ін.) обґрунтовують необхідність оновлення системної побудови ПК України таким чином, щоб розміщення норм відповідало сучасним потребам регулювання, що передбачає раціональний перерозподіл нормативного матеріалу між розділами, винесення постійно діючих норм із Перехідних положень до основних розділів, а також групування приписів за тематичними блоками. Як приклад наводяться пропозиції фахівців із ПДВ щодо трансформації підрозділу 2 розділу XX (особливості справляння ПДВ) в окремих параграфі розділу V ПК України, оскільки більшість передбачених там правил є постійними. Така реорганізація покликана підвищити прозорість структури ПК України та полегшити його практичне застосування.

По-третє, центральне місце посідає питання якісної нормотворчої експертизи. Підкреслюється необхідність посилення вимог до податкових законопроектів у частині дотримання стандартів юридичної техніки. Запровадження обов'язкової експертизи з боку Міністерства юстиції України чи незалежних наукових установ щодо кожного податкового законопроекту могло б істотно зменшити ризики появи нових логічних, структурних чи системних вад. Експертна оцінка має охоплювати перевірку відповідності проекту принципам формальної логіки, відсутності надмірності, а також узгодженості з чинним законодавством. У зарубіжній практиці вже існують відповідні інструменти, зокрема в Німеччині – правила законодавчої техніки *Handbuch der Rechtsförmlichkeit* [13], які передбачають обов'язкову перевірку проектів актів на зрозумілість, несуперечливість та системність; український парламент міг би запозичити подібний формат керівництв із нормопроєктування.

По-четверте, доктрина фінансового права наголошує на значенні науково обґрунтованих рекомендацій та орієнтації на кращі порівняльні практики. Українські дослідники активно розробляють пропозиції щодо вдосконалення податкового законодавства. Так, Є. Смичок підкреслює, що система податкового права має формуватися на засадах єдності та узгодженості, а отже потребує подальшої кодифікації й усунення фрагментарності регулювання [14, с. 83-89]. Виділяється також такий теоретико-правовий підхід, що кодифікація 2010 р. лише частково усунула дефектність податкового законодавства, хоча й зменшила кількість актів, що регулюють податкову сферу [15, с. 44-45; 16, с. 11-20 та ін.]. Звідси робиться висновок про потребу в подальшій системній роботі, зокрема в перспективі – у підготовці нової редакції ПКУ після 10–15 років дії чинної, із урахуванням усіх накопичених змін та виправлень.

По-п'яте, важливим напрямом є навчання та підготовка кадрів, залучених до нормотворчого процесу. Для мінімізації юридичних помилок необхідно системно підвищувати кваліфікацію фахівців Міністерства фінансів України, ДПС України,

профільних парламентських комітетів. У програмах підготовки та підвищення кваліфікації з законодавчої техніки доцільно робити акцент на типових дефектах (дублювання, неузгодженість, надмірна казуїстичність) і методах їх запобігання. Як справедливо зазначає Т.О. Коваленко, ключовою передумовою якісного закону є високий рівень професіоналізму його розробників та експертів [17]; отже, інвестиції в людський капітал законотворців мають прямий ефект у вигляді підвищення якості нормативного регулювання.

Нарешті, перспективним сучасним напрямом виступає залучення інформаційно-технологічних рішень до процесу підготовки податкових законопроектів. Уже нині існують програмні комплекси, здатні автоматично виявляти повтори тексту (дублювання), колізійні визначення чи інші елементи несумісності у великих масивах документів. Україна могла б запровадити систему аналізу законопроектів на основі технологій штучного інтелекту, яка б на етапі розробки сигналізувала про можливі логічні колізії, дублюючі фрагменти або структурні вади. Такий підхід цілком відповідає загальній тенденції цифровізації державного управління і має потенціал стати важливим інструментом запобігання появі нових юридичних дефектів податкового законодавства..

Висновок. Дублювання норм, нераціональне розташування та логічна недосконалість є серйозними вадами податкового законодавства, що перешкоджають його прозорості, передбачуваності та справедливості. Вони підривають принципи, проголошені у ст. 4 ПК України – зокрема принципи законності, рівності, стабільності та презумпції правомірності платника. Наявність таких дефектів не лише ускладнює діяльність ДПС України і судів (вимагаючи численних роз'яснень, створюючи підґрунтя для спорів), але й негативно впливає на самих платників податків – знижує їх довіру до держави та бажання добровільно виконувати податкові обов'язки. Тому усунення цих недоліків – через системні законодавчі зміни та поліпшення нормотворення – є нагальним завданням.

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України : Закон від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Тильчик В.В., Ковляова М.В. Співвідношення понять «суб'єкт правопорушення» та «суб'єкт відповідальності» у податковому законодавстві. *Київський часопис права*. 2023. № 3. С. 139-144.
3. Децюра С. Використовуємо презумпцію правомірності дій платника податків. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2025/april/issue-34/article-132743.html?srsId=AfmBOoqtYhScVDewFaOAe5Xe6w2D2JUNhr3tJs170bv6wVnXDtd1tYH>
4. Латковська Т.А. Дотримання принципу принципу стабільності у податкових правовідносинах: судова практика. *Juris Europensis Scientia*. 2023. Випуск 1. С. 84-88
5. Герасимчук Д. М. Податки як основа формування доходів бюджету : thesis. 2020. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12569>
6. Омеляненко В. А. Інституційні аспекти управління податковим потенціалом промисловості. *Time description of economic reforms*. 2021. № 3. С. 58-67. URL: <https://doi.org/10.32620/cher.2021.3.07>
7. НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ДОХОДІВ ДО 2030 РОКУ: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1218-р URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D1%1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F_%D0%B4%D0%BE%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2_2030.pdf
8. Смичок Є.М. До питання співвідношення понять судова доктрина, судовий прецедент, квазіпрецедент, судова правотворчість. Вороновські читання (Судовий прецедент – джерело права або приклад правозастосування) : збірник статей, доповідей та тез учасників міжнародної науково-практичної конференції, м. Ірпінь, 4–5 жовтня 2019 р. Харків : Асоціація фінансового права України, 2019. С. 360–364.
9. Артюх О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 412 с.
10. Іванський А. Й. Роль юридичних пре-

- зумпцій у регулюванні відносин фінансово-правової відповідальності. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр.. Одеса, 2008. Вип. 42. С. 221–228
11. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 року № 1160-IV URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>
12. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16 січня 2020 року № 465-IX. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465-20#Text>
13. Handbuch der Rechtsförmlichkeit (3. Auflage) URL:https://www.bmjv.de/SharedDocs/Publikationen/DE/Fachpublikationen/Handbuch_der_Rechtsfoermlichkeit.html
14. Смичок Є. М. Вплив принципів податкового права на побудову галузі податкового законодавства. *Право України*. 2017. № 7. С. 83–89
15. Кучерявенко М. П. Податковий компроміс: платити неможливо залишити. *Фінансове право*. 2014. № 3. С. 44–48.
16. Кучерявенко М. П. Доктрина податкового права. *Право України*. 2020. № 4. С. 11–20.
17. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні: [монографія]. К. : ВПЦ «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. 632 с.

Leshchenko O. V. Logical Imperfection, Duplication and Irrational Structure of Tax Legislation: Impact on Principles of Tax Law

The article examines the impact of logical imperfection, excessive duplication and irrational structure of tax legislation of Ukraine on the implementation of basic principles of tax law, enshrined in Art. 4 of the Tax Code of Ukraine. It is shown that formal codification and declaration of the principles of legality, stability, equality, legal certainty and presumption of legality of taxpayer decisions do not guarantee their real implementation in the presence of systemic defects of legislative techniques. It is substantiated that logical imperfection of norms (internal contradictions, evaluative formulations, regulatory aberrations) generates a plurality of interpretations, shifts the center of gravity of regulation towards law enforcement agencies and undermines the predictability of taxation. Excessive duplication of provisions and fragmentary placement of norms in the text of the Tax Code of Ukraine and subordinate legislation deform the systematic nature of tax regulation, contribute to the emergence of conflicts, selective application of law and uneven tax burden. It is shown that these defects indirectly violate the principles of stability, legal certainty, unity of tax legislation and social justice, creating unequal conditions for taxpayers with different levels of awareness and access to professional assistance. Based on the analysis of doctrine and practice, the main directions for minimizing the negative impact of these defects are proposed: systematic audit of tax norms for duplication and contradictions, structural update of the Tax Code of Ukraine, strengthening of normative expertise taking into account the requirements of formal logic, implementation of IT tools (in particular, based on artificial intelligence) to identify textual and logical defects at the stage of preparing draft laws. It is concluded that overcoming logical imperfection, duplication and irrational structure is a necessary condition for real implementation of the principles of tax law and increasing taxpayers' trust in the tax system.

Key words: tax legislation, logical imperfection, duplication of norms, structure of the Tax Code of Ukraine, principle of legal certainty, stability of taxation, fairness of taxation.